

ἀντὶ βορραδωχείλης. Ὁ μεταπλασμός εἰς -ας διὰ τὴν γεγενημένην ἔννοιαν τοῦ ἐπιθέτου.

Ὁ ἔχων μεγάλα καὶ προεκτεταμένα χεῖλη ὡς τοῦ μιόνου.

βορραδάκι τό, κοιν. βορραδάκ' βόρ. ιδιῶμ. βορραδάκι Κρήτ. κ. ἄ.—Μποῆμ Ζωγρ. 40 βορραδάκι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βορράς ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδες.

Ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος κοιν.: Πῆρε - φυσάει βορραδάκι κοιν. Κρυερὸ βοριδάκι Μποῆμ ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Φύσησε, βορραδάκι μου, καὶ σύ, νοτιά μου, κόψε
νά ῥθοννε δὰ Πολίτικα αὔριο ἢ ἀπόψε
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. βορραδέλλι, βόρισμα.

βορραδέλλι τό, ἀμάρτ. βορραδέλλ' Ἰμβρ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βορράς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Βορραδάκι, ὁ ἰδ.: Κόπ'κι τὸν βορραδέλλ' κι πῆρι πάλ' νότους.

βορραζῶ Λευκ.—Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 362 βορραζῶν Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Μέσ. ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) βορραζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορράς.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἀπροσ. πνέει βόρειος ἄνεμος Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. 2) Κυμαίνομαι ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέμου Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λευκ.: Ἄσμ.

Ἐνα καράβ' ἀρμένιζι μὴ γριουτραμονάνα

κ' ἱκεῖ βορραζ' ἢ θάλασσα, κουάεὺι νὰ τοῦ πνίξη

Αἰν. 3) Κατευθύνομαι πρὸς βορρᾶν Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.

Β) Μέσ. 1) Πρήσκομαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπὸ τὴν ψυχρὰν πνοὴν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύπρ. 2) Δροσίζομαι Πόντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἐρχονται τρώγ' ἀσ' σὸν καρπό μ' καὶ πίν' ἄσ' σὸ νερόπο μ' καὶ κείνταν κ' ἐβορρασκονται ἔς σῃ κλωναρί μ' τὰ ῥίζας (ἔρχονται τρώγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν μου καὶ πίνουν ἀπὸ τὸ νεράκι μου καὶ κείνται καὶ δροσίζονται εἰς τὰς ῥίζας τοῦ κλωναριοῦ μου).

βορράς ὁ, βορέας Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἰν.) βορέα Καλαβρ. (Μπόβ.) βορράς κοιν. καὶ Καππ. (Σίλ.) βορράς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορράς βόρ. ιδιῶμ. βορράς Σκῆρ. βορράς Σαμοθρ. βορράς Λέσβ. (Τελών.) βορράς Ζάκ. βορράς Τσακων. βορράς Καλαβρ. (Κοντοφ.) βορράς Δ. Κρήτ. Ἰκαρ. βορράς Α.Κρήτ. βορράς Κρήτ. (Κίσαμ.) βορράς Κύπρ. βορράς Κύπρ. βορραῖς Μακεδ. (Καστορ.) βορρά ἢ, Καππ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βορέας, παρ' ὃ καὶ βορραῖς. Τὸ θηλ. βορρά κατὰ τὸ νοτιά.

1) Βόρειος ἄνεμος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Κοντοφ. Μπόβ.) Καππ. (Σίλ. κ. ἄ.) Πόντ. (Οἰν.) Τσακων.: Πῆρε - φυσάει βορράς. Κρύος βορράς ποῦ παγώνει τὸν ἄνθρωπο. Φυσᾶν βορραδες δυνατοὶ κοιν. Βορέα μέγα (λαῖλαψ, καταιγὶς) Μπόβ. || Φρ. Βορράς δαγκανομύτης - κοκκαλωτής - καλαρμενιστής (ὅστις οἶονεὶ δάκνει διὰ τῆς δριμύτητός του τὴν μύτην, ὅστις καταψύχων κοκκαλώνει, ὅστις κάμνει τὰ πλοῖα νὰ οὐριοδρομοῦν) Λεξ. Βλαστ. 362 Ἐρχεται σὰ δὲ βορρά (βιαίως) Πελοπν. (Κουτήφαρ.) Τ' βορραῖ τοῦ πιδι (συνών. διαβολόπαιδο) Καστορ. Θὰ κάμ' τοῦ βορραῖ νὰ σκάσ' (ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦντος ἐκ πείσματος πρὸς ἰδίαν ζημίαν) Θράκ. Ἡῦρεν τὸν βορράν μπροστά του (ἐπὶ τοῦ συναντῶντος δυσκολίας, ἐκ μεταφ. τῶν ναυτιλλομένων συναντῶντων

ἀντίθετον τὸν βόρειον ἄνεμον, συνών. φρ. τὰ βορρά κε μπαστούντα) Κύπρ. || Γνωμ. Ἐ βορράς εἶναι ἄντρας τὸ ἔνοτιά γυναῖκα (ὁ βόρειος ἄνεμος εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ νοτίου) Μεγίστ.

Ὁ βορράς γεννηματᾶς | κὶ ὁ πουνέντες γαλατᾶς (ὁ βόρειος ἄνεμος εὐνοεῖ τὰ σπαρτὰ καὶ ὁ δυτικός τὰ γαλακτοφόρα ζῶα) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Σὰν - ε - βρέχη καὶ κὰν - νη βορέα,
κὶόλα ἔς τὸ σπιδὶ σουβλίζον τὰ στέα

Μπόβ. || Ἄσμ.

Κλαίω καὶ παραδέρομαι σὰ δοῦ βορᾶ τὸ κῦμα,
ῶσπον νὰ βρῶ, μελαχρινό, τὸ σκοτεινό μου μνῆμα

Α.Κρήτ.

Ἀποῦ ναι νεὸς καὶ δὲ δετᾶ μὲ τοῦ βορραῖ τὰ νέφη,
εἶδα τὴ θέλει τὴ ζωὴ ἔς τὸ γόσμο νὰ τὴν ἔχη;

αὐτόθ. Πολλάκις, πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει, προσωποποιεῖται ἡ λέξις, ὅτε συνήθως συνεκφέρεται μετὰ τοῦ προσδιοριστικοῦ ὀνόματος κύρ:

Ὁ κύρ - βορράς παράγγειλεν οὕτω τῶν καραβίων,

— καράβια π' ἀρμενίζετε; κάτεργα ποῦ κινᾶτε;

ἐμπᾶτε ἔς τὰ λιμάνια σας, γιατί θενὰ φνσήξω...

— Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κύρ - βορρά, φνσήσης δὲ φνσήσης,
τί ἔχω καράβι ἀπὸ καργὰ καὶ τὰ κουμπὰ πνξάρι

ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 128

Θέλει τὴν γερά θάλασσα μ' ὅλα της τὰ καράβια
τσαὶ θέλει τσαὶ τὸ γνρ - βορρά γὰ νὰ τοῦ ἀρμενίξη

Θήρα (Οἶα)

Φύσ'σεν ὁ νότος ἔς τὴν βορρά, χάλασε τὴ φωλέα μου,

λάλησε νότος ἔς τὴν βορρά, πνίγανε τὰ πουλλιά μου

Καππ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. κύρ - βορράς, χορὸς τις γινόμενος ἔξω τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Κόχης τὴν 15 Αὐγούστου ἡγουμένου τοῦ ἱερέως Σίφν. γ) Ὡς γεωγραφικὸς ὁρος τὸ βόρειον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος κοιν. καὶ Τσακων.: Τὸ σπιδὶ βλέπει ἔς τὸ βορρά. Γυρίζω τὸ πρόσωπο ἔς τὸ βορρά. 2) Βορειοανατολικὸς ἢ ἀνατολικὸς ἄνεμος Πόντ. (Οἰν.) 3) Ἡ πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τοιχώματος τοῦ μύλου εὐρισκομένη ὀπή ἢ χρησιμεύουσα ὡς σημεῖον ἀντιστάσεως τοῦ μοχλοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου στρέφεται ὁλόκληρος ὁ κινητὸς τροῦλλος τοῦ ἀνεμομύλου μετὰ τοῦ ἄξονος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύθν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάρπ. Κρήτ. Λήμν. Σῦρ. καὶ κατὰ πληθ. Βορραδὶς Ἡπ. Καὶ ὡς ἐπών. Βορέας Ἀθῆν. (ἡ λ. καὶ μεσν. ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1401, πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6(1923) 253), Βορράς Ἀθῆν. Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. Μεγίστ. Ὡς παρων. Βορράς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βορρασμα τό, Ἀθῆν. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Οἰν.) βορρασμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορρασμαν Κύπρ. βορρασμα Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βορραζῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Συνήθως κατὰ πληθ., οἱ βόρειοι ἢ βορειοανατολικοὶ ἄνεμοι, ἐτησίαι Ἀθῆν. Ἄνδρ. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Κίτ. Μάν. Οἰν.): Γνωμ.

Τ' Αὐγούστου τὰ βορρασματα τὸ Μάι ἀναθυμοῦνται

(ἡ εὐκρασία τοῦ Αὐγούστου εἶναι ὡς ἡ τοῦ Μαΐου) Κρήτ. Πειρ. 2) Τὸ ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ βορείου ἀνέμου γεννώμενον οἶδημα ἢ σχίσιμον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν Κύπρ.

Πβ. βόρισμα.

βορρατζίκος ὁ, Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορρατζῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκος κατὰ τύπον ὑποκοριστικόν.

